

Jalkapallohallin tarveselvitys

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
1.1	Taustaa ja tavoitteet	3
1.2	Kohderyhmät	3
2.	Kohderyhmien nykytilan olosuhteet	3
2.1	Jalkapallo	3
2.2	Yleisurheilu	4
2.3	Koululiikunta	4
2.4	Muu liikunta	4
3.	Hankesuunnittelun vaiheet lyhyesti	4
3.1	Tarveselvitys	5
3.2	Hankesuunnitteluvaihe	5
3.3	Rakennussuunnitteluvaihe	5
3.4	Rakentamisvaihe	5
4.	Työryhmä	6
5.	Lajien tilakohtaiset toiveet jalkapallohallissa.	7
5.1	Yleistä	7
5.2	Hallityyppi	7
5.3	Koululiikunnan toiveet	7
5.4	Yleisurheilun toiveet	8
5.4.1	Juoksulajit	8
5.4.2	Hyppylajit	8
5.4.3	Heittolajit	8
5.4.4	Monitoimitilat	8
5.4.5	Säilytystilat	8
5.5	Jalkapallon toiveet	8
6.	Jalkapallohallin sijainti	9
6.1	Liikenne	9
6.1.1	Ulkoinen liikenne	9
6.1.2	Sisäinen liikenne	10
6.2	Salon kaupungin kaava-arkkitehdin lausunto	11
7.	Kuntalaiskysely	11
8.	Työryhmän johtopäätökset ja esitys	14
9.	Jalkapallohallin rakentamisen kustannusvertailua	16

1. Johdanto

1.1 Taustaa ja tavoitteet

Erityisesti jalkapallon ja yleisurheilun harrastaminen ja harjoittelu ovat pääsääntöisesti keskittyneet Salossa Urheilupuiston alueelle. Kuntaliitoksen mukanaan tuomat harrastusmahdollisuuksien hajakeskittämisen haasteet on onnistuttu pääpiirteissään hallitsemaan niin, että harrastamista edellä mainittujen lajienkin osalta on ollut mahdollisuus toteuttaa lähempänä omaa asuinpaikkaa. Urheilupuisto on kuitenkin kokonaisuudessaan kaupungin keskeinen harrastus- ja tapahtumakeskus, jossa mm. jääkiekon, yleisurheilun ja jalkapallon harrastamisen suurimmat volyymit toimivat ympäri vuoden.

Ympärivuotisen harrastamisen osalta esim. jalkapallossa kilpatoiminnan muutokset yhä aikaistuvista sarjakaudesta, ovat lisänneet haasteita erityisesti keskeisen harjoitusalueen, Urheilupuiston, osalta merkittävästi. Talviolosuhteet kahden pääharrastemuodon jalkapallon ja yleisurheilun osalta talvikautena on ollut Salossa jo pitkään ratkaisematta, koska talviharjoittelun toteutus on esimerkiksi jalkapallon osalta nojautunut lähes yksinomaan lämmitettävän tekonurmikentän tilaan.

Tämän tarveselvityksen tavoite on löytää toimiva ja nykytarpeet täyttävä harjoittelu- ja kilpahalli ratkaisuna erityisesti yleisurheilun ja jalkapallon talvikauden toimintaa silmällä pitäen. Uusi sisätila vastaa myös muiden liikuntatoimijoiden tarpeisiin, joista esim. koululiikunnan mahdollisuudet paranevat.

1.2 Kohderyhmät

Pääkohderyhmät käsittävät jalkapallon ja yleisurheilun talviharjoittelun lisäksi mm. soveltavan- ja senioriliikunnan sekä koululiikunnan ohella myös kaupungin oman liikuntaohjauksen.

2. Kohderyhmien nykytilan olosuhteet

2.1 Jalkapallo

Salon kaupungin liikuntaolosuhteiden suunnitelmassa v. 2021 todetaan kaupungin vahvuutena mm. Urheilupuiston poikkeuksellinen hyvä ja keskeinen sijainti kaupungin ydinkeskustassa, joka mahdollistaa mm. laadukkaan urheilu- ja liikuntatapahtumien järjestämisen.

Jalkapallo on Salon urheiluseuratoiminnan suurin harrastemääriltään, eikä ympärivuotisia olosuhteita silmällä pitäen ole tarjolla erityisesti talviaikaan kuin Urheilupuiston tekonurmipintainen ja lämmitettävä jalkapallokenttä. Tämä todetaan myös Salon liikuntaolosuhteiden selvityksessä kaupungin heikkoutena erityisesti ympärivuotisen harrastamisen osalta.

Lajiolosuhteen haasteet tulee esiin erityisesti vuosittain joulukuun-maaliskuun välisenä aikana, jolloin olosuhteet saattavat vaihdella suurestikin estäen jopa aika-ajoin itse harjoittelutoiminnan. Tämän vuoksi on keskustelua olosuhteiden parantamiseksi käyty jo

useiden vuosien ajan siitä, miten niitä voitaisiin alan harrastajien osalta parantaa. Toistuvana esityksenä on noussut esiin jalkapallohalli vastauksena talvikauden haasteisiin erityisesti jalkapallon, mutta myös yleisurheilun osalta.

Hallia on toivottu ja esitetty rakennettavaksi jo vuosia erilaisilla omistus- ja toteutusvaihtoehdoilla. Jalkapallon harrastus on, lisenssien mukaan, suurin Salossa harrastettu liikuntamuoto. Jalkapallon harrastajien lisenssimäärä Salossa on reilusti yli tuhat lisenssiä + harrastekäyttäjät. Urheilupuiston ”yläkentän” toinen pääkäyttäjryhmä koostuu yleisurheilusta, joiden lisenssimäärät ovat kuitenkin jalkapalloilijoiden määriin nähden selkeästi pienemmät, mutta laji on myös olosuhdeherkempi erityisesti lämpötila eroille. Yleisurheilijoiden lisenssimäärät vaihtelevat keskimäärin 150-250 välillä vuodesta riippuen.

Talviharjoittelu näiden kahden lajien osalta ovat Salossa melko rajoitetut, jossa vaihtoehtona on sisätiloissa harjoittelu (Salohalli tms.) tai yksi lämmitettävä tekonurmikenttä Urheilupuistossa. Tekonurmikenttä on talviharjoituskaudella varausasteeltaan viikoittain lähes 100%:sti käytössä (arki-illat ja viikonloppu). Kävijämäärä tekonurmikentällä aikana, jolloin muut jalkapallokentät ovat pois käytöstä on noin 45.000 henkilökäyntiä (joulu-maaliskuu). Haastavuutta tuo erityisesti se, että tekonurmi ei ole katettu, jolloin hankalat talvikelit (liiallinen pakkanen tai runsas lumisade) pakottavat toisinaan sulkemaan kentän jopa päiviksi. Myös ylläpidon, kuten lämmityksen käyttökustannukset sekä huolto- ja hoitotöiden kustannukset ovat nousseet merkittävästi viime vuosina ollen jo vuonna 2024 > 100.000 €.

2.2 Yleisurheilu

Yleisurheilun talvikauden harjoittelumahdollisuudet ovat myös rajoitetut. Tällä hetkellä Salohallissa on juoksusuora, jossa on myös mahdollista rajatusti toteuttaa heitto- ja hyppylajien harjoittelua. Salohalli on kuitenkin tilojen rajallisuuden sekä suuren tapahtumatilaisuuksien vuoksi poissa käytöstä mm. yleisurheilun harrastajilta tasolla useina päivinä viikossa talvikaudella.

2.3 Koululiikunta

Salon keskustassa on myös useita kouluja, jotka tarvitsevat liikunnanopetuksen järjestämiseen sisätiloja. Jalkapallohalli ja sen sisäolosuhteet parantaisivat sekä monipuolistaisivat merkittäväällä tavalla myös liikunnanopetuksen talvikauden toteuttamisen mahdollisuuksia.

2.4 Muu liikunta

Salon keskustan alueelle sijoittuva sisähallitila antaisi monenlaiset mahdollisuudet erilaisten liikuntatapahtumien toteuttamiseen. Ikääntyvien liikunnalliset massatapahtumat ovat kasvava kohderyhmä myös Salossa ja halliolosuhteet tarjoaisivat talviaikana mahdollisuudet monenlaisten toiminnallisten tapahtumien järjestämisiin. Salon omat liikunnalliset toimintaryhmät ja soveltavan liikunnan toiminta saisivat turvalliset olosuhteet kasvavien toiminnallisten tilatarpeiden tyydyttämiseksi.

3. Hankesuunnittelun vaiheet lyhyesti

Tarveselvitystyö osana hankkeen suunnittelua ja tavoitteiden asettelua. Tarveselvitys on ensimmäinen vaihe pitkässä suunnittelu- ja osallistamisprosessissa, jossa selvitetään erityisesti tarvetta, laajuutta ja sijaintia itse hankkeen toteuttamiseksi.

3.1 Tarveselvitys

Tarveselvitysvaiheessa selvitetään hankkeen tarpeellisuus, tarkoituksenmukaisuus, edellytykset ja mahdollisuudet. Tarpeen kartoitus suoritetaan harrastajien keskuudessa huomioiden myös oman seuran ulkopuoliset harrastajat (lapset, nuoret, soveltava liikunta ja harrasteliikkujat). Tässä vaiheessa tutkitaan, miten tarpeet voidaan tyydyttää eli tutkitaan mahdolliset vaihtoehdot; olemassa olevien tilojen hyödyntäminen, uuden rakentaminen. Samanaikaisesti toimintojen inventoinnin kanssa selvitetään mahdolliset sijoituspaikat ja rakennusluvan hankkimiseen liittyvät asiat.

3.2 Hankesuunnitteluvaihe

Hankesuunnitteluvaiheessa erilaiset selvitykset tehdään rakennusteknisesti yksityiskohtaisemmin.

Selvitetään ja arvioidaan hankkeen toteuttamistarpeet, toteuttamismahdollisuudet ja vaihtoehtoiset toteuttamistavat. Hankesuunnitelmassa esitetään toteuttamistapa, laajuus- ja laatutavoitteet sekä määritetään hankkeen alustavat kokonaiskustannukset ja aikataulu. Hankesuunnitelman pohjalta tehdään investointipäätös.

Suunnittelutyö painottuu varsinaisen rakennussuunnittelun pohjaksi tarvittavien tietojen kokoamiseen ja muokkaamiseen.

3.3 Rakennussuunnitteluvaihe

Urakkasopimusten kannalta tärkein vaihe on rakennussuunnittelu, joka tarkoittaa työn edetessä. Ensimmäisistä ehdotuksista valitaan toteuttamiskelpoisin luonnosten pohjaksi. Luonnosten pohjalta laaditaan alustavat tekniset suunnitelmat, joita tarvitaan rakennusluvan hakemisessa. Rakennusluvan hakuprosessin aikana suunnitelmia valmistellaan edelleen toteutussuunnitelmiksi. Toteutussuunnitelmien lisäksi valmistellaan myös urakkasopimusten ns. kaupalliset asiakirjat, joissa määritetään rakennuttajan ja urakoitsijan välisen urakkasuhteen pelisäännöt.

Suunnitteluvaiheessa solmitaan myös urakkasopimukset. Tarjousasiakirjojen sisältöön ja urakoitsijoiden valintaan vaikuttavat olennaisesti käytettävä urakkamuoto. Hankkeen laajuus, luonne ja rakennuttajaorganisaation pätevyys vaikuttavat merkittävästi siihen, millainen urakkamuoto valitaan.

Urakoitsijan valinnassa tulee noudattaa alalla yleisesti hyväksytyjä menettelytapoja. Lisäksi kunnallisissa hankkeissa on huomioitava Laki julkisista hankinnoista ja toimittava sen määrittelemien pelisäännöin.

3.4 Rakentamisvaihe

Rakentamisvaihe alkaa urakkasopimuksen tekemisestä ja päättyy kohteen luovuttamiseen rakennuttajalle. Työn aikana rakennuttaja valvoo työtä määrävälein pidettävissä työmaakokouksissa ja lisäksi asettamansa paikallisvalvojan avulla.

Työn valmistuttua suoritetaan loppukatselmukset, joissa viranomaiset toteavat rakennusluvan ehtojen tulleen täytetyiksi ja että kohde voidaan ottaa suunniteltuun käyttöön. Lisäksi urakoitsijoiden kanssa suoritetaan vastaanottotarkastus, joissa todetaan toteutuksen sopimuksenmukaisuus. Vastaanottotarkastuksen pöytäkirjaan kirjataan ne puutteet, joilta urakoitsijan suoritus ei ole vielä valmis. Lisäksi kirjataan urakoitsijoiden takuuajat, joiden pituus on sovittu jo urakkasopimusta solmittaessa.

4. Työryhmä

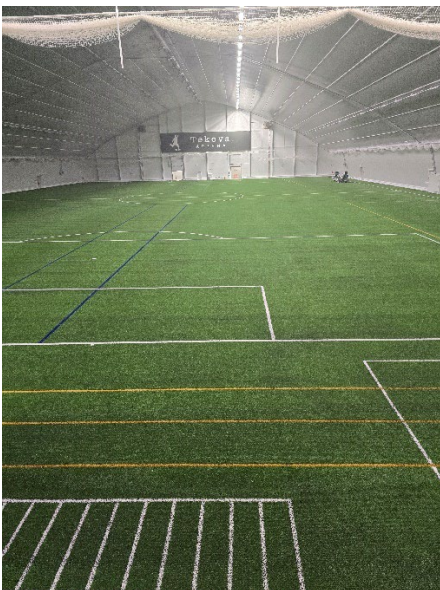
Syksyllä 2024 liikuntapalvelut esitti vapaa-aikalautakunnalle jalkapallohallin tarveselvitystyön aloittamista ja kutsui koolle suppean käyttäjistä koostuvan tarveselvitystyöryhmän. Kutsutut koostuivat jalkapallon ja yleisurheilun erikoisseurojen edustajista sekä Salon kaupungin organisaatiosta. Palloiluseurat SalPa, Wilpas, Vilpas Yu, Perniön Urheilijat, FC Halikko sekä kaupungin organisaatiosta liikunta-, kaavoitus- ja tilapalveluiden edustajat sekä perusopetuksen ja lukion liikunnan opetuksen edustajat.

Työryhmä on kokoontunut 4.11.2024 ja 16.12.2024 tutustumismatkalla. Kokoontumisissa on keskusteltu hallin ratkaisusta ja sijainnista. Tavoite oli huomioida käyttäjien toiveet alkavassa tarpeiden kartoituksessa, hankesuunnittelussa ja lopulta mahdollisessa hankkeen toteutuksessa. Tarveselvitystyöryhmän näkemys tarpeista on erityisesti hankesuunnitelmatyötä ohjaava dokumentti. Liikuntapalvelut on työryhmän lisäksi toteuttanut kuntalaiskyselyn liittyen jalkapallohallin rakentamiseen tarpeeseen ja sijaintiin. Tämän lisäksi on suunnitteilla keväällä 2025 toteuttaa erillinen lapsivaikutusten arviointi, joka toteutetaan erillisen aikataulun ja suunnitelman mukaisesti.

Tarveselvitystyöryhmä kävi tutustumassa kahteen jalkapallohalliin ma 16.12.2024. Kohteeksi valikoituivat tuolloin vielä loppusuoralla rakentamisen osalta ollut Tuusulan monitoimihalli ja Nummelan jalkapallohalli. Näistä kahdesta kohteesta saatiin varsin kattava kuva hieman erilaisista ratkaisuista sekä toiminnallisesti että toteutuksellisesti.

Tuusulan monitoimihalli on halli, jossa jalkapallon lisäksi oli huomioitu laajasti monikäyttöisyyttä sekä eri lajeja ja liikuntamuotoja. Nummelan jalkapallohalli on taas toteutettu yksityisenä ja olosuhteissa on huomioitu vain jalkapallon ja yleisurheilun harrastajat.

Tuusulan monitoimihallin jalkapallohalli.

Lämmittelyalue jalkapallokentän päädyssä.

5. Lajien tilakohtaiset toiveet jalkapallohallissa.

5.1 Yleistä

Jalkapallohalli on mitoiltaan niin suuri rakennus, että se tulee aina esille ympäristöstään. Hallin rakennejärjestelmä määrää pitkälti halliosan ulkomuodon.

Rakennejärjestelmän valintapuolestaan vaikuttaa oleellisesti rakennuskustannuksiin. Viimeistään hankesuunnitteluvaiheessa määritellään rakennuksen laatutaso, jolla myös on suuri vaikutus itse rakennuskustannuksiin.

Taso määräytyy kohteen käyttötarkoituksen mukaan. Rakennuksen palotekninen luokitus vaikuttaa rakenteellisiin ratkaisuihin ja sitä kautta kustannuksiin. Palotekniseen luokkaan vaikuttaa, paitsi rakennuksen koko, jälleen myös käyttötarkoitus.

5.2 Hallityyppi

Hallityypit	Harjoitushalli	Pienhalli	Kilpahalli
kenttä	40x 60	55x 90	64 x 100
korkeus laidalla	5	5	8
korkeus keskellä	12	18	20
suoja-alue sivuilla	1,5	2	2,5

Huomioitavaa siis on, että Salon hallihankkeessa käytössä on huomioitava jalkapallon lisäksi myös yleisurheilun ja koululiikunnan käyttötarpeet.

Tilojen tehokas käyttö edellyttää myös yhtäaikaisen käytön tarpeiden ja turvallisuuden huomioimista esim. juoksuradan käytön jalkapalloharjoitusten aikana jne. Tämä edellyttää siten hallin tiloissa myös turva-alueiden huomioimista kaikkien käyttäjien näkökulmasta.

5.3 Koululiikunnan toiveet

- täysimittainen jalkapallokenttä
- sivulla muutama juoksusuora ja yleisurheilualuetta
- tilan olisi hyvä olla jaettava, esim. verkko/verho laskettavissa puoliväliin riittävästi varastotilaa varusteille (Tällä hetkellä liikunnanopetuksella on suhteessa muihin käyttäjiin hyvin pieni varastokoppi urheilupuistossa, useamman koulun ja monien lajien varusteet eivät meinaa millään mahtua säilytykseen.)

- pukuhuoneet luonnollisesti tarvitaan suihkuineen (kaikki hyötyvät, mutta nuoret erityisesti, jos suihkutila mahdollistaa "jonkunlaista yksityisyyttä" eli ettei esim. näkymä suihkusta ole suoraan pukuhuoneeseen, "väliseinää" tms.)
- myös erillisiä WC-tiloja (ei pelkästään pukuhuoneissa WC:t)
- voimaharjoittelun oheisharjoittelualue kentän päädyssä (esimerkkinä mainittiin Seinäjoki, jossa tämä asia mallillaan)
- sijaintina Salon lukion alapelto koettiin hyvänä

5.4 Yleisurheilun toiveet

5.4.1 Juoksulajit

- Kiertävät ja suorat juoksuradat: 2 kiertävää rataa ja lisäksi 4 suoraa juoksurataa (100m)
- Aidat: Säädetävät aidat eri ikäluokkien aitajuoksuharjoitteluun.
- Lähtötelineet: Säädetävät lähtötelineet pikajuoksuun.
- Ajanottolaitteet: Elektroniset ajanottolaitteet ja valokennot.

5.4.2 Hyppylajit

- Pituushyppy- ja kolmiloikkapaikka: 1 kpl hiekkalaatikko, erilliset ponnistuslaudat
- pituushypylle ja kolmiloikalle.
- Korkeushyppy: Korkeushyppypaikka pehmeällä patjalla ja telineet. Normaalirima sekä pehmeä harjoittelurima (joustava).
- Seiväshyppy: Seiväshyppypaikka pehmeällä patjalla ja telineet. Normaalirima sekä pehmeä harjoittelurima (joustava). Eri kokoisia harjoitusseipäitä.

5.4.3 Heittolajit

- Kuulantyöntö: Kuulantyöntöpaikka, jossa on työntörinki ja verkko. Eri painoisia
- sisäkäyttöön tarkoitettuja kuulia.

5.4.4 Monitoimitilat

- Voimaharjoittelutila: Kuntosalilaitteet, vapaat painot ja kuntopallot.
- Lämmittely- ja venyttelyalue: Matot ja venyttelyvälineet (kuminauhoja, keppejä),
- harjoitusaitoja, harjoituskartioita
- Muut tarvikkeet: Pituusmitat, rullamitat

5.4.5 Säilytystilat

- Varastotilat välineille ja urheilijoiden henkilökohtaisille tavaroille.
- Pukuhuoneet ja suihkutilat: Erilliset tilat miehille ja naisille, sekä esteettömät tilat

5.5 Jalkapallon toiveet

- Pelikentän koko 105x65, pelikentän koot poikittain 65x45 + katsomo
- Maalit 4 kpl 2x7,2, 8 kpl 2x5, 4 kpl 2x3, 8 kpl 1x1
- Maalien säilytystila
- Lämmittelytila viivoineen

- Pukuhuoneet 6 pukuhuonetta pesutiloihin ja vessoihin
- Erotuomarikoppi pesutila ja vessa
- Toimistotila, kilpailu ja turnauksia varten
- Vessat yleisölle 3 kpl:tta
- Kahvio/kioskitila, myyntipiste
- Seurojen ja koulujen varastotilat
- Yhteisvarasto seurojen yhteisille välineille
- Nettiyhteydet
- Iso ulkotyövarasto
- Jätekatos
- Sauna
- Pukukaapit toimijoille ja työntekijöille
- Koulutustila
- Tulostaulu
- Sosiaalitilat työntekijöille
- Siivoojien varasto
- Hallin valvomo
- Pesukonetila ja kuivaustila

Jalkapallohalli käsittäisi kaikilla toteutettavilla tarpeilla pääpelikentän lisäksi yleisurheilun juoksu- ja oheisharjoittelutiloja varoalueineen, puku- ja peseytymistiloja, varastotiloja yhteensä noin 8000 -8200 kerrosneliön verran ja korkeutta rakennukselle tulisi kaikkiaan 20 m. Tilan tulisi täyttää monimuotoisen harjoittelun sisäkilpailuolosuhteiden mahdollisuudet myös esim. sisälämpötilan osalta.

6. Jalkapallohallin sijainti

Hallin sijainniksi tutkittiin erityisesti kahta päävaihtoehtoa:

1. Salon lukion viereistä aluetta sekä
2. Tupurin koulun viereistä hiekkakenttäaluetta.

Hallin koko ja vaadittavat pysäköintitilat ovat keskeisiä hallin sijaintia ja toimivuutta arvioitaessa.

6.1 Liikenne

6.1.1 Ulkoinen liikenne

Yleisön, huollon ja pelaajien kulkuväylät tulee erottaa mahdollisimman aikaisin toisistaan. Mitä suurempi laitos sen selkeämmin tämä on tehtävä, jo pysäköinnistä alkaen. Suurissa laitoksissa yleisön pääsy muille kuin heille varatuille pysäköintialueille on estettävä. Joukkoliikenteen lähipysäkillä (max. etäisyys n. 200 m) tulee johtaa selkeä kulkutie yleisön sisäänkäynneille. Turvamääräykset ohjaavat tulevaisuudessa kansainvälisiä kilpailutapahtumia. Hallin lähiympäristöä rajaavat turva-aitaukset ja katsojien tulee alistua turvatarkastuksiin. Suurissa laitoksissa sisääntuloteiden varsille sijoitetaan lipunmyynti-, tarkastus- ja laskentapisteet. Kilpailuhalleissa ja sitä pienemmissä laitoksissa voidaan lipunmyynti ja turvatarkastus suorittaa sisätiloissa.

Liikunta- ja toimintarajoitteiset on otettava huomioon pysäköintialuetta ja sen liikennettä suunniteltaessa. Lähelle ovea on varattava ns. inva-paikat, myös inva-taxeille on osoitettava omat paikat.

Käyttäjien saattoliikenne tulee johtaa lähelle pukuhuoneiden sisäänkäyntiä

(myös busseilla). Käyttäjiä varten, erityisesti harjoituskäyttöä ajatellen, on lähistöllä suotavaa olla 20 - 30 autopaikkaa. Hallin henkilöstö- ja huoltotilojen läheisyyteen varataan pysäköintipaikat vakituiselle ja tilapäiselle henkilöstölle sekä toimitsijoille. Nämä paikat varustetaan lämmityspistokkeilla.

Rakennuksen lähialueella on varattava kilpailutilanteissa paikat median henkilöstölle ja lähetyksautoille. Hälytysajoneuvojen pysäköintipaikat sekä esteetön kulku niille varatuilla reiteillä tulee varmistaa.

6.1.2 Sisäinen liikenne

Pääperiaate: tilat pitää ryhmitellä siten, että samaa kohderyhmää palvelevat tilat kootaan yhteen ja näitä palvelevat liikennevirrat eivät saa risteillä.

Jalkapallohallin sisäinen liikenne jaetaan toiminnallisesti seuraaviin pääosiin:

- yleisö
- oheispalveluiden käyttäjät
- käyttäjät ja toimitsijat
- media
- hallinto ja henkilöstö
- huolto ja tekniikka

Vaikka kaikissa hallityypeissä pätee pääperiaate erilaisten toimintojen jakamisesta omiin lohkoihinsa, hallin liikenteen järjestely vaihtelee hallityypin ja tapahtuman mukaan.

Jos hallia käytetään monenlaisiin tarkoituksiin, tulee pohjaratkaisu suunnitella toimivaksi kaikissa toimintatilanteissa. Monikäyttöisyyden vaatimukset voivat olla keskenään ristikkäisiä. Tällöin kompromissi tulee tehdä siten, ettei pääkäyttömuoto kärsi.

Harjoitus ja kilpailuhalleissa tulee sisäisen liikenteen harjoitustilanteissa olla valvottavissa yhdestä pisteestä. Valvomossa toimiva henkilö kuuluu hallin huollosta ja tekniikasta vastaavaan ryhmään. Lipunmyyntiä ja kahviopalveluja ei ole järkevää säilyttää heidän harteilleen. Pienissä halleissa on taloudellisesti järkevää yhdistää tiloja ja toimintoja. Esim. henkilöstö voi kulkea joko käyttäjien tai huollon reittejä.

Kilpailutilanteissa yleisöliikennettä valvovat lipunmyyjät, järjestysmiehet ja vahtimestarit.

Monitoimihalleissa liikenne on monimutkaisempi. Yleisöliikenne on suuren volyyminsä vuoksi jaettava moneen osaan, laajalle, jopa ympäri koko rakennuksen.

Tällöin liikennevirtojen ohjaamiseksi voidaan käyttää useampia tasoja, esim. nostamalla yleisöaula 2. kerrokseen ja johtamalla käynti sille ulkoa rampein ja portain.

Toinen hyväksi havaittu ratkaisu on upottaa kenttätaso aputiloihin maan alle niin, että yleisö on ohjattavissa aulaan suoraan maan tasolta. Tämä onnistuu helpoimmin loivassa rinnemaastossa.

Monitoimikäyttö edellyttää kenttätason käyttöä muuhunkin kuin jalkapallourheiluun. Konsertti- ja kokoustilaisuuksissa voi kenttäalueella olla tuhansia henkiä. Näiden ohjaaminen turvallisesti sisään ja ulos vaatii paitsi järjestelyjä myös runsaasti poistumistietä. Esiintyjille on osoitettava

omat tilat ja kulkutiet. On huomioitava, että nykytekniikka vaatii osansa. Rock-tilaisuuksien rekvisiitan kuljettamisessa käytetään rekkoja. Joustava tavarankuljetus sisään ja ulos on myös näyttely- ja messutilaisuuksien edellytys. Erikoistilanteiden huomioiminen vaatii runsaasti varastotilaa. Monitoimihallin tilojen ryhmittely ja liikenne tulee järjestää niin, että huolto- ja varastoliikenne ei sekoitu henkilöliikenteen kanssa.

Toiminnallisten vaatimusten ohella tulee sisäisen liikenteen suunnittelussa huomioida rakentamista ohjaavat määräykset, joiden tarkoituksena on yleisen henkilöturvallisuuden takaaminen. Suomen rakentamismääräyskokoelma (E1, F1 ja F2) antaa ohjeet 21 poistumisteiden mitoituksista, portaista ja luiskista, ovista ym. sisäisen liikenteen suunnitteluun vaikuttavista tekijöistä. Liikunta- ja toimintarajoitteiset on huomioitava kaikissa tilaryhmissä. Perustiedot löytyvät F1:n lisäksi OPM:n liikuntapaikkajulkaisusta n:o 63, Esteettömät liikuntatilat.

6.2 Salon kaupungin kaava-arkkitehdin lausunto

Jalkapallohallin sijainti Salon lukion eteläpuolen peltoalueella toteuttaa kaupungin tavoitetta kehittää Salon Urheilupuistoa. Alueelle on käynnistetty asemakaavan laatiminen 8.3.2025 yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti. Yleiskaavassa on varauduttu urheilupuiston laajentamiseen kyseisellä alueella. Salon Urheilupuiston alueen yleissuunnitelma hyväksyttiin 29.4.2024. Työn yhteydessä todettiin, että jalkapallohallin sijaintia ei ole mahdollista toteuttaa nykyisen Urheilupuiston alueella. Sijaintia Salon lukion läheisyydessä pidettiin mahdollisena Urheilupuiston laajentumis- ja kehittämisalueena. Alueella on tilaa täysimittaisen jalkapallohallin toteuttamiselle tarvittavine paikoitusalueineen. Tilavaraus riittää myös tulevaisuuden tarpeisiin ja mahdollistaa alueelle myös muiden toimintojen kehittämisen sekä tarvittaessa jalkapallohallin laajennuksen.

Tupurin alueella tilaa jalkapallohallille on vähemmän verrattuna Salon lukion viereiseen alueeseen. Jalkapallohallin toteutus Tupuriin vaatisi myös asemakaavamuutoksen, koska nykyisessä kaavassa alueella ei ole osoitettu riittävästi rakennusoikeutta. Alueella ei ole myöskään urheilutoimintojen laajennus- ja kehittämismahdollisuuksia riittävästi. Lukion viereinen alue on sijainniltaan keskeinen koko kaupunkia ajatellen ja siten saavutettavuudeltaan Tupuria parempi.

7. Kuntalaiskysely

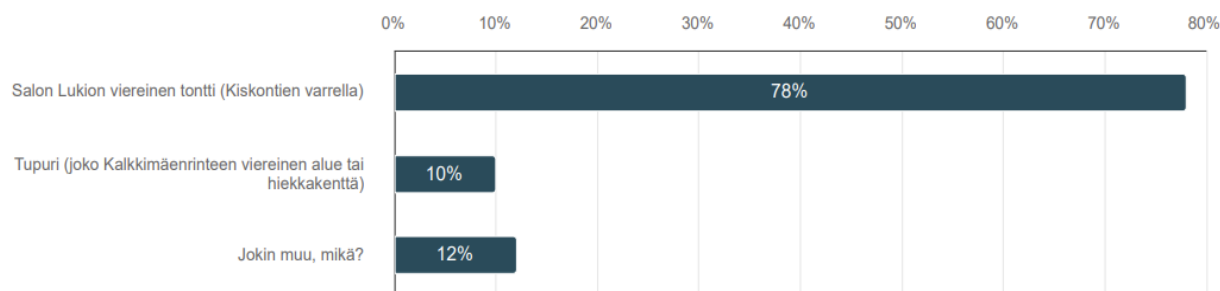
Kuntalaiskysely jalkapallohallin rakentamisesta oli 10.2.-28.2.2025. Kyselyä mainostettiin liikuntapalveluiden somessa vain kerran, mutta vastauksia saatiin mittavat 624 vastausta. Kaikki eivät vastanneet jokaiseen kysymykseen, mutta vastauksia on kuitenkin yli 600 hlö /per kysymys.

Kyselyssä kysyttiin mm. hallin tulevaa sijaintia, vaikutusta liikunnan harrastamiseen ja olosuhteisiin.

Keskeisiä kysymyksiä ja perusteluja poimittuna:

Jalkapallohallin sijainti

Vastaajien määrä: 621

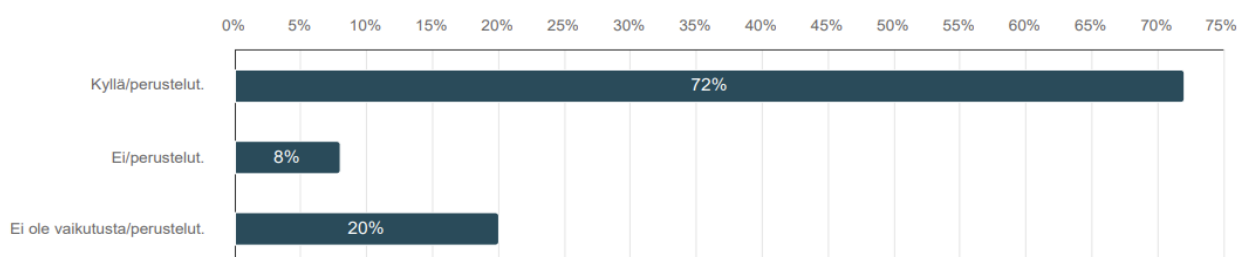

Millainen merkitys sijainnilla on sinulle? Sana esimerkkejä lyhyesti:

- Helppo saavutettavuus
- Keskittymä Urheilupuistossa, lähellä Urheilupuistoa
- Lähellä monta koulua ja bussiyhteys
- Jäähalli, uimahalli, urheilukenttä lähellä
- Kauppojen läheisyys, lapsi treeneissä voi käydä itse asioilla samalla

Lisääkö jalkapallohallin rakentaminen ympärivuotista liikkumistasi?

Vastaajien määrä: 612

	n	Prosentti
Kyllä/perustelut.	438	71,6%
Ei/perustelut.	50	8,2%
Ei ole vaikutusta/perustelut.	124	20,2%

Poimintoja perusteluista lisääkö ympärivuotista liikkumista:

- Nyt treenit perutaan, jos liikaa pakkasta tai kenttä lumessa.
- Kunnolliset olosuhteet lisäävät harjoittelun ja liikunnan määrää, kun kelit ei ole este.
- Harjoitteluvuorojen saaminen KHT:ltä on melko haastavaa.
- Halli toisi väljyyttä treeneihin.
- Mahdollistaa liikkumisen talviaikaan.
- Talvikauden harjoituskatko jäisi pois.
- Aktiivinen harrastus myös talvella.
- Jalkapallohallin myötä harjoitusvuorojen määrä oletettavasti kasvaa.
- Säästä riippumaton liikuntamuoto.
- Oheistilat, esim. juoksurata tai kuntosali

- Lisää motivaatiota harjoitteluun, antaa mahdollisuuden ympärivuotiseen harjoitteluun.
- Juoksuradan saaminen lisääsi liikkumista.
- Todennäköisesti voisi saada höntsävuoroja senioreille. Senioriliikunta muutenkin
- Aikuisten turnaukset myös talvella.
- Paremmat olosuhteet kuin kylmä viima ja kasvoihin lentävä räntäsade.
- Ympärivuotisuus ja paremmat olosuhteet
- Mahdollisuus liikkua turvallisesti liukkailla keleillä.

Mitä muita etuja hallin rakentamisella olisi?

- Salo tarjoaisi paikan kovatasoisille turnauksille.
- Talviharrastaminen monipuolistuisi ja mahdollisuudet ajallisesti sekä kylmillä keleillä lisääntyisi.
- Salossa on menestyvää jalkapalloa, joka ansaitsee tasoisena tilat.
- Mahdollistaisi junioriturnausten järjestämisen ympärivuoden, mikä toisi kassavirtaa lisää seuroille sekä alueen palveluntarjoajille.
- Mahdollisuus saada Saloon liikunta- ja kulttuuritapahtumia, joita voi toteuttaa hallissa.
- Tapahtumien ja turnausten järjestäminen.
- Vähäisempi loukkaantumiseriski – liukas / luminen ulkoalusta altistaa vammoille
- Parantaa paikkakunnan mainetta.
- Tukee salolaista urheilua.
- Ympärivuotinen mahdollisuus järjestää turnauksia / pelejä.
- Hallikisat.
- Ympärivuotinen liikkuminen lisääntyy, jolloin lasten ja nuorten fyysinen ja henkinen hyvinvointi kohenee. Ympärivuotisuus myös kaikenikäisten liikunnassa.
- Tapahtumia myös talvella.
- Harjoittelun ammattimaistuminen positiivisella tavalla.
- Koululiikunta voi hyödyntää.
- Edistää liikunnallista elämäntapaa.
- Yksilölajit mukana toteutuksessa.
- Monipuolista liikuntaa läpi vuoden.

Mitä toimintoja jalkapallohallissa tulisi ainakin olla?

- Täysimittainen jalkapallokenttä.
- Juoksurata
- Yleisurheilun hyppy- ja heittopaikat.
- Voimaharjoittelualue.
- Katsomo
- Varastotilat
- Kahvio
- Pukukopit
- Vessat
- Kiipeilyseinä
- Lämmittelyalue
- Kokoustila
- Moukarinheittopaikka
- Keittiönurkkkaus seurojen kahvion pitoa varten
- Lisäksi oli yksittäisiä heitetty:
 - sisäpyöräilyrata
 - koripallon harjoittelualue
 - golf-lyöntipaikka / simulaattori

- edustusjoukkueen oma pukukoppi
- varastojen monikäyttöisyys
- tapahtumien ajattelu
- kamppailusalitila
- Frisbeegolf sisäheittopaikka

Ohjattu toiminta painottuu ilta- ja viikonloppuaikaan mutta mitä kohderyhmiä tulisi huomioida päiväkäytön osalta?

- Koululaiset / opiskelijat
- Eläkeläiset / seniorit
- Työttömät
- Päiväkotilaiset
- Lajiharrastajat
- Harrasteryhmät
- Työikäiset
- Lajivalmennus
- Maahanmuuttajat
- Seurat
- Yritykset, yritysten tilaisuudet
- Kilpaurheilu
- Liikuntarajoitteiset, osaliikuntakykyiset
- Messut, konsertit, valtakunnalliset tapahtumat

Mitä muuta toimintaa jalkapallohalli mahdollistaa?

- Monipuoliset mahdollisuudet muuhunkin kuin jalkapalloon. Monenlainen urheilu / liikunta, konsertit/tapahtumat, messut/näyttelyt.
- Tapahtumia ja puuhapäiviä
- Isommat turnaukset
- Senioriliikunnan turvallisesti.
- Maajoukkuevierailut.
- Taaperojummat, päiväkotien ja koululaisten liikunnan.
- Liikuntakerhot, harrastusryhmät
- Urheiluleirit, turnaukset
- TYHY-päivät
- Inhimilliset harjoitteluolosuhteet

8. Työryhmän johtopäätökset ja esitys

Tarveselvityksen perusteella työryhmä esittää uuden erillisen sisähallin rakentamista em. jalkapallon ja yleisurheilun olosuhteiden ympärivuotisen harjoittelun parantamiseksi. Jalkapallohallihanke on osoittautunut todella tärkeäksi sekä laajan palloilu- ja yleisurheilukäyttäjäkunnan, että kyselyyn osallittuneidenkin (> 600 vastausta) mielestä. Lähtökohtaisesti harjoitteluolosuhteet ovat Salossa ympärivuotisen harjoittelun osalta riittämättömät nykyisiin harrastajamäärien valossa sekä myös edustus tason jalkapallon sekä yleisurheilun systemaattisen harjoittelun näkökulmasta. Harjoitusolosuhteiden kehittämisen tavoite tulee olla se, että olosuhteet saadaan turvallisiksi ja riippumattomiksi sään vaikutuksista ympärivuotisesti kaikille harrastajaryhmille. Hallin rakentamisella Salo pystyy tarjoamaan lisämahdollisuuksia palloilun ja yleisurheilun harrastamisen lisäksi myös koulujen, päiväkotien ja liikuntapalveluiden omien ryhmien liikuttamiseksi entistä paremmin.

Hallin sijainnin työryhmä näkee selkeästi Salon lukion viereisellä Kaherinkadun alueella. Kyseinen sijainti tulee esiin suurimmassa osassa kuntakyselyn vastaajista ja tämän lisäksi myös keskeiset toimivat seuramat ovat sijainnista samaa mieltä. Liikuntapalvelut näkee lukion viereisen alueen myös hyvänä ennen kaikkea huoltotoimenpiteiden ja valvonnan kannalta koska halli olisi lähellä urheilupuistoa, missä ulkoliikuntahenkilökunta keskitetysti toimii. Lukion viereisellä alueella on myös tilaa rakentaa toiminnan kannalta välttämättömät pysäköinti-alueet.

Hallin olosuhteissa on huomioitu työryhmässä olleiden seuraedustajien (jalkapallo ja yleisurheilu), liikunnanopettajien ja liikuntapalveluiden työntekijöiden toiveet. Halliin tulisi mahtua täysimittainen jalkapallokenttä turva-alueineen. Tekonurmikentän tulee olla ratkaisultaan sellainen, joka kestää vuosien käyttöä huomioiden mm. säännökset täyteaineista. Yleisurheilun suorituspaikat tulee kattaa vähintään neljän radan hallin pituussuunnan mittainen juoksusuora ja mahdolliset hyppy- ja suorituspaikat juoksusuoran päissä sekä kiertävä kaksiratainen juoksurata. Hyppy- ja oheisharjoittelun suorituspaikkojen osalta on huomioitava turvallisuus esim. yhtäaikaisharjoittelukäytössä jalkapalloilijoiden kanssa. Lämmittelyalue jalkapalloilijoille on myös tarpeellinen, joka voidaan osoittaa juoksusuoran yhteyteen ja jolla saadaan tehokkuutta itse lajiharjoitteluun.

Välineistön pitää kattaa eri lajien suoritustarpeet. Pukuhuoneiden lukumäärä esitetyn kokoisessa hallissa on vähintään kuusi kappaletta + huoltotilat tms., näin huomioidaan usean ryhmän toiminta samanaikaisesti. Kevytrakenteinen katsomo hallin toiselle puolelle tai mahdollistettuna erityistilanteissa esim. juoksusuoran päälle, parantaa myös yleisötapahtumien järjestämistä talvella.

Jalkapallohallin rakentaminen voidaan toteuttaa erilaisilla vaihtoehtoisilla tavoilla. Yleisimmät ovat joko ylipainehallina, jossa itse hallin rakentaminen on edullisempaa mutta käyttökustannukset ovat huomattavan kalliimmat tai perinteisenä teräsrunkoisena rakennusratkaisuna, jossa itse hallin rakentaminen on kalliimpaa mutta taas käyttökustannukset ovat ylipainehallia selvästi edullisemmat. Teräsrunkoisesta hallin voi vielä eritellä perinteiseen kaarihallin tai suorakaiteen muotoisen halliratkaisun muotoon. Hallin muotorakenne vaikuttaa merkittävästi hallin monikäyttöisyyteen, harjoitteluolosuhteisiin ja energiatehokkuuteen sekä rakentamiskustannuksiin. Hallin rakenne vaikuttaa luonnollisesti myös ylläpitokustannuksiin. Ylipainehallissa on riskinä talvella sekä lumikuorman vaikutukset hallin käytölle että käytön sisälämpötila, joka erityisesti yleisurheiluharjoittelun osalta edellyttää voimakasta lämmitysenergian kulutusta. Kaarihalliratkaisu vie tilaa korkeuden osalta hallin reuna-alueilta jättäen sisätilaan ”tyhjiä” käyttöneliöitä heikentäen tehokasta tilojen käyttöä. Perinteinen liikuntahallimuoto teräsrunkorakenteilla nostaa hallin rakentamiskustannuksia mutta hyvin lämpöeristettynä on toiminnallisesti turvallinen ratkaisu. Haluttu sisälämpötilavaatimus (> 10 C) edellyttää teräsrunkoista rakenneratkaisua.

Jalkapalloon riittänee muutaman plusasteen lämpötila mutta yleisurheilu vaatii vähintään 10 asteen tasaista sisälämpötilaa erityisesti pikajuoksu ja hyppylajit jotta voidaan harjoitella ilman suurta loukkaantumisriskiä.

Tarveselvitystyöryhmä esittää edellä kerrotuista syistä johtuen Salon jalkapallohallin hankesuunnittelutyön aloittamista 1. kilpahallikokoisena huomioiden erityisesti pääkäyttäjien, jalkapallon kilpailuolosuhteet ja yleisurheilun harjoitteluolosuhteet, 2. sijoituspaikana Salon lukion alue, 3. halli toteutetaan elinkaarikustannukset huomioiden perinteisenä teräsrunkoisena hallirakentamisen investointina sekä 4. kaupungin omana investointina.

9. Jalkapallohallin rakentamisen kustannusvertailua

OKM, AVI ja SPL

Opetus- ja Kulttuuriministeriö ja Aluehallintovirastojen yhteydessä toimivat liikuntaneuvostot myöntävät vuosittain veikkausvoittovaroista avustuksia liikuntapaikkojen rakentamiseen, hankkimiseen ja peruskorjaukseen. Liikuntapaikkainvestointeihin on mahdollista saada avustusta myös muilta valtion viranomaisilta. Opetusministeriö myöntää valtionosuutta koulurakentamiseen ja tässä yhteydessä myös koulujen liikuntatiloihin. Työvoimaviranomaiset voivat myöntää työllisyysperustein tukea liikuntapaikkojen rakentamiseen. Kauppa- ja teollisuusministeriö voi tukea elinkeinopoliittisin perustein liikuntapaikkarakentamista. Kehitysaluerahasto tukee yritystoimintaa ja tässä yhteydessä kyseeseen voivat tulla myös liikunta-alan yritykset.

Suomen Palloliiton auttaa hankkeiden vetäjiä olosuhdeasioissa, sekä olosuhdehankkeiden avustamisessa UEFA:n myöntämän HatTrick- rahoitusohjelman muodossa.

Jalkapallohallin rakentamis- ja ylläpitokustannukset kahdelle eri halliratkaisulle, ylipainehalli tai elementtistä rakennettu halli. Hinnat ovat arvioita, jotka perustuvat jo toteutettuihin jalkapallohalleihin Suomessa tai tietoa haettu hallien rakentajilta.

Kustannusarvio vertailu Salon jalkapallohalli, arvio tehty 10.000m²:

Halliratkaisu	Rakennuskustannukset	Ylläpitokustannukset / vuosi
Ylipainehalli	n.3.500.000€	n.350.000 €
Elementtihalli	n.4.500.000 €	n.50.000 €

Tässä vaiheessa on syytä muistaa, että nyt on kyse kustannusarvioista ja edellä olevassa on huomioitu perustamiskustannukset (n. 2,000.000 €) molemmissa vaihtoehdoissa saman suuruksina.

Itse rakentamiskustannusten perusteena on käytetty Duolin ylipainehallin hintaa n. 150€/m² ja Trutecin elementtihallin n. 230€/m². Pohjatytöt, pinnoitteet ja muut rakentamiskulut ovat hallin rakentamisessa samaa luokkaa.

Ylläpitokustannusten perusteena on käytetty Kuopion (ylipainehalli) ja Valkeakosken (elementtihalli) jalkapallohallin käyttökuluja. Ylipainehalli on halvempi rakennuskustannuksiltaan, mutta ylläpitokustannukset vuosittain ovat huomattavasti edullisempi elementtihalliratkaisussa.

Käyttökulujen erotus kasvaa merkittävästi nostaessa hallin lämpötilaa.

Elinkaarikustannukset puoltavat selkeästi elementtihallin rakentamista.

